

המגינים: זכרונות מימי הקרב הגדול בשערי הכנסת (משמאל) הנלו, כשאליפי פועלים העזו לבנייני ההסתדרות (מימין) להגן על הדימוקרטיה מפני הפאשיסטים.

רקע המאבק

כשקם קונרד אדנהואר, הקנצלר (ראש הממשלה) של הריפובליקה הגרמנית הפדרטיבית (המערבית) בי פרלמנט שלו והציע לשלם פיצויים לעם היהודי עבור הנזקים שנגרמו לו עקב פשעי הנאצים, התכוון לפי עולה דיפלומטי מסחרית בה ירוחיתו שני הצדדים. הרווח לעם היהודי: קבלת כסף או סחורות שי תקל על המצוקה הכלכלית של מדינת ישראל. הרווח לעם הגרמני: עליידי הסכמתם להבט כי משא ומתן עם הגרמנים יתנו היהודים, העם שנפגע ביותר עליידי הנאצים, הכשר למשטר הדימוקראטי הגרמני, יעורו לחסל את שרידי הטענות והשנאות בעולם, יפלו את הדרך לקבלת גרמניה כשיחפה שותף זכויות בגוש המערבי.

כמו בכל משא ומתן דיפלומטי התכונו גרמנים לעמוד על המקח, לשלם עד כמה שאפשר פחות בעד יתרונות גדולים ככל האפשר. לצורך זה התכונו להסתמך על מצבם הכלכלי הקלוי, כביכול ועל הפי צויים הרבים שעליהם לשלם לשאר העמים הנפגעים. הצעה הגרמנית חוררה ויכוח חסרתקדים בציי בור היהודי בעולם ובציבור הישראלי בפרט. ממשלת ישראל יכלה להגיב על הצעת הגרמנים באחת משלוש הצורות הבאות:

יש גרמנים טובים. שפע העדויות שפורסמו בשנים האחרונות בגרמניה הוכיח כי מעשי התיעבה עצמם לא בוצעו עליידי הצבא הגרמני, אלא עליידי שירותים מיוחדים של ה-ס.ס. שפעלו בהסתה, העלמי את קיומם של מתנות ההשמדה גם מעיני החיילים והאזרחים הגרמניים. אפשר היה לטעון כי העם היהודי די דחה אפשרות של אשמה קולקטיבית, אינו מוכן להאשים את העם הגרמני בתור כלל, מוכן להאמין שהשליטים הגרמנים הנוכחיים מייצגים תכונות גרי מניות טובות יותר. מעטים מאד במדינת ישראל דוג לים בהשקפה זו. נציגה העיקרי: פרופסור ברטין בובר.

כל הגרמנים פושעים. נוכח עוצמת הפשי עים הנאצים אין טעם לברר מי אשם במישרין ימי לא. הממשלה הגרמנית, שביצעה את הפשעים, נבח ה באורח דימוקרטי עליידי העם הגרמני, ששמר לה אימונים בחזית ובעורף עד יומה האחרון. כל משא ומתן הבא לתת הכשר לממשלה הגרמנית הנוכחית, הוא חילול הכבוד היהודי ובגידה בזכר החללים. ועה זו נפוצה מאד במדינה, ולוא נערך משאל-עם ייתכן מאד שהיתה זוכה לרוב. נציגה הבולט ביותר: מנחם בגין.

הגרמנים רעים, כספם טוב. גישה זו יכיר לה להופיע בצורות שונות. גוסס אחד: לא ייתכן "ברוגוז" בין מדינות. עם ישראל יכול להשאר אויב בנפש לגרמנים, אך ממשלת ישראל חייבת לנהל משא ומתן ככל מדינה אחרת. גוסס שני: הגרמנים הם פושעים, ודווקא לכן יש לקחת מהם את הכסף, כי מעשה בלתי מוסרי הוא להשאיר את הגולה בידי השודד. ביסודה מתחמקת גישה זו מן העובדה היסודית שהגרמנים ישלמו פיצויים (אם ישלמו) תמורת דבר מוחשי: ההכרה המעשית באופי החינוכי של המשטר הגרמני הנוכחי. נציגיה הבולטים: ממשלת ישראל והגורמים התומכים בה בפרשה זו.

שעה שבמדינת ישראל התנהל המאבק הגדול בי קשר לשילומים, התנהל מאבק דומה גם בגרמניה, אם כי בצורה פחות רועשת. חלק גדול של הציבור הגרמני, ואולי הרוב המכריע, אינו מגלה רצון יב לשלם את הפיצויים. הסיבות: רוב הגרמנים עודם מאמינים שהסיפורים על השמדת הי יהודים מוגזמים. אחרים, המאמינים שאמנם נעשה עיל ליהודים, סבורים שעול זה הוא כאין וכאפס לעומת העול שנגרם לגרמנים עצמם, כאשר נקרעו מהם חלקים גדולים של מולדתם (שהועברו לפולין, זמורת חלקי פולין שסופחו לברית המועצות), וכאשר נכפו גרמנים רבים (לטענת הגרמנים: כתחשה מיליון איש) ברעב ובקור עם גירושם לאזורי המזרח. כיוון שהקנצלר, שהוא לדעת רוב המשקיפים אדם ישר ומתקדם, נתון לחץ קשה של הקצינים המשותתרים ושאר החוגים הלאומניים (בכללם הי סוציאלי-דימוקרטיות) לא יוכל להסכים בנקל לתשלום ניכר ומהיר של פיצויים, יצטרך לעמוד על המקח בעקשנות. לפיכך נראים סיכוייה של ועידת וואסיג-קלושים למדי, ובמקרה הטוב ביותר יש להניח כי אחרי משא ומתן ממושך ומייגע יסכימו הגרמנים לשלם חלק מן הדרושות היהודיות בצורת סחורות.

על גדרות ועי ציב. שעה שמגויסי חרות ניסו לשוא לפלס דרך למנהיגם בעד ההמון שהצטוו פף בדרכו (למטה) עלו עשרות סקרנים על העצים, הגדרות ועמודי החשמל שבי צדי הרחוב, לחטוף מבט אחד של בגין. נוף מרהיב ביותר נתגלה למשקיפים שהצליחו להבטיח ל עצמם מקומות אסי טרטיגיים על מרפסות הבתים ומעבר מעקה הגגות, משם חזו ה המון ריב והמגוון.

